

Natuurwijzer Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Inleiding

In de Rotterdamse haven komen verscheidene beschermde plant- en diersoorten welke niet zomaar gedood, verontrust of aangetast mogen worden. Op de [website](#) van het Havenbedrijf Rotterdam is de ruimtelijke verspreiding van de meeste beschermde soorten zichtbaar die voorkomen op uitgeefbare terreinen, leidingstroken, kades en glooiingen. Per soort kunt u gedetailleerd informatie inzien waaronder een soort specifieke ecologisch werkprotocol (EWP). In het EWP is inzichtelijk gemaakt welke werkzaamheden met welke maatregelen zijn toegestaan onder de bestaande ontheffingen en vrijstellingen van de Omgevingswet (voorheen onder de Flora- en faunawet), die het Havenbedrijf Rotterdam N.V. (Havenbedrijf Rotterdam) heeft verkregen van het Ministerie van Economische Zaken. Wanneer het EWP gevolgd wordt, kunnen werkzaamheden meestal alsnog uitgevoerd worden in de aanwezigheid van beschermde soorten. Uitgezonderd zijn alle broedende vogels, het is wettelijk verboden verstoring te veroorzaken tijdens broeden.

Dit document is gemaakt voor klanten van het Havenbedrijf Rotterdam, alle leidingeigenaren met leidingen binnen het beheergebied van het Havenbedrijf Rotterdam en alle aannemers die werkzaamheden verrichten in opdracht van het Havenbedrijf Rotterdam.

Is de soort beschermd of het gebied?

Binnen de wetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen soortbescherming waarbij de plant- en diersoort zelf beschermd is en gebiedsbescherming. In de Rotterdamse haven is gebiedsbescherming niet van toepassing. Wel grenst de haven aan beschermde natuurgebieden zoals de Voordelta, Voornse Duin en Kapittelduinen waardoor bij (zeer) grootschalige projecten de zogenaamde externe werking getoetst moet worden. In de praktijk heeft men alleen te maken met soortbescherming binnen de grenzen van de haven.

Bescherming via wetgeving

Onder de omgevingswet worden alle vogels en nog rond de 500 overige Nederlandse plant- en diersoorten beschermd van de ongeveer 36.000 voorkomende soorten in Nederland. In de regel zijn alleen de meest kwetsbare soorten opgenomen in de wet waarbij gebodsbepalingen zijn opgenomen met betrekking tot planten (zoals verbod op plukken, vernietigen, uitgraven, wegnemen of het beschadigen van groeiplaatsen) en dieren (zoals het verstoren, verwonden of doden). Het doel van de wetgeving is de

voorbestaan van deze soorten veilig te stellen. In principe kunnen werkzaamheden in de buitenruimte en de bescherming van soorten goed samengaan zolang er geen schade aan plant of dier wordt toegebracht. Wanneer dit echter onvermijdelijk is en de geplande activiteiten toch genoodzaakt zijn uit te voeren, dient men te beschikken over een vrijstelling of een ontheffing. Het verkrijgen van een vrijstelling of ontheffing is verbonden met voorwaarden welke bedoeld zijn om de natuurwaarden in kwestie zoveel mogelijk te ontzien. Een vrijstelling is een algemene bepaling die voor iedereen geldig is, een ontheffing is een specifiek besluit per project of persoon. Een van de vrijstellingsmogelijkheden is werken volgens een goedgekeurde Gedragscode. Verderop leest u meer hierover

Verskil in soortbescherming

In de wetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende categorieën van bescherming

- Voor de meer algemene soorten geldt bij de meeste activiteiten een vrijstelling. Deze activiteiten zijn bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Hier is de zorgplicht van toepassing.
- Voor soorten in categorie 2 is een strikter beschermingsregime van toepassing. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor bovengenoemde activiteiten, mits deze worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode.
- Voor soorten van categorie 3 kan alleen voor bestendig beheer en bestendig gebruik een goedgekeurde gedragscode gebruikt worden. Er is geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk voor deze soorten: hiervoor is een ontheffing nodig.

Voor vogels is er een apart beschermingsregime. Broedende vogels mogen nooit worden verstoord. Er wordt voor vogels vervolgens onderscheid gemaakt in verschillende categorieën, zoals voor soorten met een jaarrond (het gehele jaar) beschermd nest. Bij beoordeling van te verwachten effecten op soorten van categorie 2 en 3 is telkens het uitgangspunt dat de “gunstige staat van instandhouding van de soort” niet in gevaar mag zijn. Een soort mag dus niet lokaal, regionaal of landelijk verdwijnen als gevolg van de uitgevoerde activiteit.

Bestendig beheer en gebruik

Onder de definitie van bestendig beheer vallen bepaalde werkzaamheden aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, wegen, spoorwegen en bermen. Het gaat hierbij om werkzaamheden die steeds terugkomen en al langer op deze wijze worden uitgevoerd. De belangrijkste terugkerende maatregelen in de haven (waarbij de natuurwetgeving in het geding kan zijn), zijn maaien, snoeien en baggeren. Grootschalige ingrepen zoals kaalkap, omvorming, dempen van een watergang of

andere ruimtelijke veranderingen vallen hier niet onder. Onder bestendig gebruik wordt verstaan jarenlang gebruik van een gebied voor een bepaalde activiteit, zoals recreatie. Deze activiteit heeft immers nooit verhinderd dat beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn. Op het moment dat de intensiteit en frequentie van de beheeringreep of activiteit duidelijk gaan afwijken, dan vallen deze niet meer onder de noemer bestendig, en moet er wellicht wel ontheffing worden aangevraagd.

→ Voor het uitvoeren van bestendig beheer en gebruik heeft het Havenbedrijf Rotterdam een gedragscode die u hiervoor kunt gebruiken. In de gedragscode staan dezelfde ecologische werkprotocollen die op de website staan.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onder de definitie van ruimtelijke ontwikkeling wordt verstaan een breed scala van grootschalige of kleinschalige activiteiten: aanleg van wegen, bedrijventerreinen, havens, maar ook de bouw van een bedrijfspand. Het gaat hierbij doorgaans om ingrijpende veranderingen die leiden tot een functieverandering of uiterlijke verandering van het gebied.

→ Voor ruimtelijke ontwikkeling heeft het Havenbedrijf een aantal instrumenten ter beschikking.

- Er is een Generieke Ontheffing die aan het Havenbedrijf Rotterdam verleend is waarin voor veel verschillende soorten een grootschalige aanpak is afgesproken om de instandhouding te garanderen.
- In uitzonderlijke gevallen, ten slotte, is het nodig een aparte ontheffing aan te vragen bij het Ministerie van Economische Zaken

Wie mag deze instrumenten gebruiken?

Voor de gedragscode moet men een aanvraag doen bij het havenbedrijf Rotterdam en hiervoor een akkoord krijgen. Hierbij geeft u aan dat de werkzaamheden rondom de gedragscode heeft georganiseerd via het document "gedragscode aanvraag". Ditzelfde geldt voor de Generieke Ontheffing: het Havenbedrijf kan een doorschrijving geven aan uw project waaronder ook een aantal voorwaarden vallen. Neem voor meer informatie of een aanvraag contact op met het Havenbedrijf, (afdeling Asset Management Infrastructuur) die de verantwoordelijkheid heeft voor de juiste toepassing van dit instrument

Ecologisch Werkprotocol

De ecologische werkprotocollen op de website beschrijven aan per soort of per soortgroep welke werkzaamheden er mogelijk zijn en onder welke voorwaarden. Per EWP wordt beschreven voor welke werkzaamheden het toepassing heeft, wat de

kwetsbare periode is voor de desbetreffende beschermde soort en welke beschermende maatregelen getroffen moeten worden om de werkzaamheden te mogen uitvoeren. Deze EWP's zijn een aanvulling op de format "Ecologisch werkprotocol doorschrijving" indien een aanvraag wordt gedaan voor een doorschrijving van de Generieke Ontheffing van het Havenbedrijf Rotterdam.

Als de werkzaamheden onder de gedragscode vallen, is er geen aanvullende ontheffing nodig indien er correct volgens de gedragscode gewerkt wordt. Dit kan bijvoorbeeld door de maatregelen uit het werkprotocol te specificeren door o.a. een werktekening op te stellen voor de specifieke werkzaamheden. Dit ecologisch werkprotocol moet ten allen tijden aanwezig zijn op de locatie waar een activiteit wordt uitgevoerd.

Broedende Vogels

Broedende vogels vallen niet onder een ontheffing of vrijstelling en zijn per definitie beschermd waarbij verstoren of vernietigen van broedplaatsen verboden is. Versturende werkzaamheden moeten daarom zoveel mogelijk buiten het broedseizoen van vogels plaatsvinden. Hiermee wordt elk conflict met de wet voorkomen op dit punt. Indien werkzaamheden toch uitgevoerd moeten worden tijdens het broedseizoen, is er de optie op "broedvrij" te houden, het voorkomen dat vogels op het terrein gaan broeden vooraf dat vogels beginnen met nesten te maken. Door broedvrij te houden wordt het terrein ongeschikt gemaakt of voortdurend verstoord voor en tijdens het broedseizoen.

Tot slot zijn er een aantal specifieke vogelsoorten waarbij hun nest jaarrond beschermd zijn, dus ook buiten hun broedseizoen om wanneer zij geen gebruik maken van hun nest. Dit geldt o.a. voor roofvogels en uilen die een nest in een boom hebben of bij Gierzwaluw en huismus met nesten onder dakpannen. Voor de boombewonende vogels en de gebouwbewonende soorten, waaronder vleermuizen, staan voorwaarden in de Generieke ontheffing opgenomen. Voor gebouwbewonende soorten treft het vaak om gebouwen die niet onder de eigendom vallen van het Havenbedrijf.

Disclaimer

De inventarisaties zoals deze op de website staan weergegeven, zijn betrouwbaar. Waarnemingen zijn gedaan en/ of gevalideerd door professionele ecologen. Reeds uitgegeven (verhuurde) terreinen zijn echter niet onderzocht op initiatief van het Havenbedrijf. Dit is de verantwoordelijkheid van de terreingebruiker. Ook zijn gebouwen (particulier of in eigendom van het Havenbedrijf) niet standaard onderzocht: vraag hiervoor altijd ecologisch advies aan. Bij grootschalige projecten, waarbij er

projectgrensoverschrijdende negatieve effecten kunnen zijn, wordt altijd aangeraden ecologisch advies in te winnen om vertraging te voorkomen en mogelijke kansen te benutten. Op deze kaart staan alle beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen die zijn waargenomen op terreinen in beheer van het Havenbedrijf (exclusief gebouwen). Voor vogelsoorten geldt ook dat alleen de vaste rust- en verblijfplaatsen (jaarrond beschermd) op deze kaart zijn weergegeven. Let op dat alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd zijn, dus ook soorten die niet op deze kaart staan zoals verschillende meeuwensoorten